Euroopan parlamentti
2024-2029

HYVÄKSYTYT TEKSTIT

P10_TA(2026)0262

Turkin vuoden 1974 hyökkäyksen seuraukset kyproslaisille naisille ja tytöille, Turkin joukkojen tekemät rikokset ja seuraukset sukupuolten tasa-arvolle

Euroopan parlamentin päätöslauselma 8. heinäkuuta 2026 Turkin vuoden 1974 hyökkäyksen seurauksista kyproslaisille naisille ja tytöille, Turkin joukkojen tekemistä rikoksista ja seurauksista sukupuolten tasa-arvolle (2026/2617(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 2 ja 3 artiklan ja Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 8, 10, 78 ja 83 artiklan,

– ottaa huomioon rikoksen uhrien oikeuksia, tukea ja suojelua koskevista vähimmäisvaatimuksista sekä neuvoston puitepäätöksen 2001/220/YOS korvaamisesta 25. lokakuuta 2012 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2012/29/EU[1] (uhrien oikeuksista annettu direktiivi), jossa säädetään uhrikeskeistä oikeutta koskevasta kehyksestä, myös seksuaalisen väkivallan tapauksissa,

– ottaa huomioon naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan torjumisesta 14. toukokuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/1385[2],

– ottaa huomioon 23. lokakuuta 2020 antamansa päätöslauselman sukupuolten tasa-arvosta EU:n ulko- ja turvallisuuspolitiikassa[3],

– ottaa huomioon 16. syyskuuta 2021 antamansa päätöslauselman suosituksista komissiolle sukupuolistuneen väkivallan

---

1 EUVL L 315, 14.11.2012, s. 57, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2012/29/oj.
2 EUVL L, 2024/1385, 24.5.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1385/oj.
3 EUVL C 404, 6.10.2021, s. 202.

määrittelemisestä uudeksi rikollisuuden alaksi, joka mainitaan SEUT 83 artiklan 1 kohdassa[4],

– ottaa huomioon 5. toukokuuta 2022 antamansa päätöslauselman Ukrainan sodan vaikutuksista naisiin[5],

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan,

– ottaa huomioon 17. heinäkuuta 1998 hyväksytyn Kansainvälisen rikostuomioistuimen Rooman perussäännön,

– ottaa huomioon Geneven yleissopimukset ja erityisesti 12. elokuuta 1949 tehdyn neljännen Geneven sopimuksen siviilihenkilöiden suojelemisesta sodan aikana,

– ottaa huomioon 20. joulukuuta 1993 annetun YK:n julistuksen naisiin kohdistuvan väkivallan poistamisesta,

– ottaa huomioon 31. lokakuuta 2000 annetun YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000) naisista, rauhasta ja turvallisuudesta ja sen pohjalta annetut päätöslauselmat eli 19. kesäkuuta 2008 annetun päätöslauselman 1820 (2008), 30. syyskuuta 2009 annetun päätöslauselman 1888 (2009), 5. lokakuuta 2009 annetun päätöslauselman 1889 (2009), 16. joulukuuta 2010 annetun päätöslauselman 1960 (2010), 24. kesäkuuta 2013 annetun päätöslauselman 2106 (2013), 18. lokakuuta 2013 annetun päätöslauselman 2122 (2013), 13. lokakuuta 2015 annetun päätöslauselman 2242 (2015), 23. huhtikuuta 2019 annetun päätöslauselman 2467 (2019) ja 29. lokakuuta 2019 annetun päätöslauselman 2493 (2019),

– ottaa huomioon 15. heinäkuuta 2025 päivätyn YK:n pääsihteerin viimeisimmän vuosikertomuksen konflikteihin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta (S/2025/389), joka toimitettiin YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 2467 (2019) mukaisesti, jossa turvallisuusneuvosto pyysi YK:n pääsihteeriä raportoimaan vuosittain YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmien 1820 (2008), 1888 (2009), 1960 (2010) ja 2106 (2013) täytäntöönpanosta ja suosittelemaan strategisia toimia,

– ottaa huomioon kansainvälisen oikeuden perusperiaatteet ja YK:n peruskirjan, Kyproksen kahden yhteisön johtajien välillä vuosina 1977 ja 1979 tehdyt korkean tason sopimukset sekä YK:n turvallisuusneuvoston asiaan liittyvät päätöslauselmat Kyproksesta, mukaan lukien päätöslauselma 186 (1964), jossa vahvistetaan Kyproksen tasavallan suvereniteetti, päätöslauselmat 541 (1983) ja 550 (1984) separatistisista toimista Kyproksessa ja päätöslauselma 2815 (2026) YK:n rauhanturvajoukoista Kyproksessa (UNFICYP), sekä YK:n turvallisuusneuvoston asiaa koskevissa päätöslauselmissa

---

4 EUVL C 117, 11.3.2022, s. 88.
5 EUVL C 465, 6.12.2022, s. 155.

vahvistetut sovitut puitteet poliittisesti tasa-arvoiselle kahden yhteisön ja kahden alueen liittovaltiolle Kyproksen ongelman kokonaisvaltaiseksi ratkaisemiseksi,

– ottaa huomioon Euroopan ihmisoikeustoimikunnan 10. heinäkuuta 1976 antaman raportin asiassa Kypros v. Turkki (hakemukset nro 6780/74 ja 6950/75),

– ottaa huomioon 30. elokuuta 1961 tehdyn valtiottomuuden poistamista koskevan YK:n yleissopimuksen,

– ottaa huomioon pakolaisia koskevan YK:n vuoden 2018 Global Compact -aloitteen,

– ottaa huomioon naisten syrjinnän poistamista käsittelevän YK:n komitean 20. marraskuuta 2020 julkaistun yleisluonteisen suosituksen nro 38 naisten ja tyttöjen kaupasta yleisen muuttoliikkeen yhteydessä,

– ottaa huomioon Euroopan neuvoston parlamentaarisen yleiskokouksen 15. joulukuuta 1994 antaman raportin Kyproksen tilanteesta (”Report on the situation of Cyprus (recent political developments)”),

– ottaa huomioon 11. toukokuuta 2011 päivätyn Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta,

– ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan (FEMM) 26.–28. toukokuuta 2025 Nikosiaan, Kyprokseen, tekemän virkamatkan ja virkamatkasta tehdyn raportin,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 167 artiklan 2 kohdan,

– ottaa huomioon naisten oikeuksien ja sukupuolten tasa-arvon valiokunnan päätöslauselmaesityksen,

A. ottaa huomioon, että Turkin asevoimat hyökkäsivät 20. heinäkuuta 1974 Kyproksen tasavaltaan ja käynnistivät 14. elokuuta 1974 toisen laajamittaisen hyökkäyksen huolimatta siitä, että 22. heinäkuuta 1974 oli julistettu YK:n välittämä tulitauko YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 353 (1974) mukaisesti ja että toinen hyökkäys rikkoi räikeästi tätä tulitaukoa ja Turkki vakiinnutti sillä laittoman miehityksensä ja laajensi sen kattamaan noin 36 prosenttia Kyproksen tasavallan alueesta, pakotti suuren osan siviiliväestöstä siirtymään kotiseudultaan ja syyllistyi laajamittaisiin loukkauksiin ja julmuuksiin siviilejä, myös naisia ja tyttöjä, vastaan;

B. ottaa huomioon, että Turkin hyökkäyksestä vuonna 1974 alkunsa saanut miehityshallinto kuuluu Turkin alaisuuteen ja se on laiton eikä sitä ole tunnustettu kansainvälisesti; ottaa huomioon, että sukupuolistuneeseen väkivaltaan syyllistyneet tekijät olivat

pääasiassa Turkin asevoimien jäseniä, joiden kerrotaan toimineen upseeriensa johdolla ja/tai heidän suojeluksessaan;

C. ottaa huomioon, että Turkin Kyprokseen vuonna 1974 tekemän sotilaallisen hyökkäyksen seuraukset naisille ja tytöille on jo pitkään jätetty huomiotta ja että kyproslaisten naisten kokemukset väkivallasta ja pakkosiirroista ovat edelleen yksiä vähiten huomioiduista seurauksista ja ne on usein jätetty virallisen historiallisen, oikeudellisen ja institutionaalisen tunnustamisen ulkopuolelle;

D. ottaa huomioon, että vuoden 1974 tapahtumien ja niiden jälkivaikutusten aiheuttama kärsimys sekä aiempi yhteisöjen välinen väkivalta vaikuttivat kaikkiin Kyproksen yhteisöihin kuuluviin naisiin ja tyttöihin, mukaan lukien kyproksenkreikkalaiset, kyproksenturkkilaiset, maroniitti-, armenialais- ja latinalaisyhteisöihin kuuluvat naiset, ja että heidän kokemuksensa väkivallasta, pakkosiirroista, menetyksistä ja traumoista ansaitsevat yhtäläistä tunnustusta, arvoa ja tukea;

E. ottaa huomioon, että Kyproksen tasavalta on ainoa EU:n jäsenvaltio, jonka alue on edelleen osittain kolmannen maan laittoman sotilaallisen miehityksen kohteena, millä on pitkäaikaisia seurauksia kaikille kyproslaisille, erityisesti naisille ja tytöille, sekä EU:lle;

F. katsoo, että on olennaisen tärkeää tunnustaa Turkin asevoimien harjoittama järjestelmällinen, järjestäytynyt ja laajamittainen sukupuolistunut väkivalta sekä puolisotilaallisten ääriliikkeiden edustajien harjoittama sukupuolistunut väkivalta saarella;

G. ottaa huomioon, että Turkin asevoimat ovat systemaattisesti ja ikään kuin vakiintuneena käytäntönä riistäneet ihmishenkiä kaikissa Kyproksen yhteisöissä muun muassa tappamalla summittaisesti siviilejä ja kohdistaneet henkilöihin, myös kaikenikäisiin naisiin, kidutusta sekä epäinhimillistä ja halventavaa kohtelua;

H. ottaa huomioon, että konflikteihin liittyvä ja niiden jälkeinen väkivalta vaikuttaa suhteettomasti naisiin ja että sen vaikutukset ilmenevät moninaisissa muodoissa, kuten seksuaalisena väkivaltana, pakkosiirtona, pakkotyönä, seksuaalisen riiston eri muotoina, talouden romahtamisena sekä fyysisinä ja psyykkisinä traumoina; ottaa huomioon, että tästä aiheutuva haitta jatkuu usein vuosikymmeniä vihollisuuksien virallisen päättymisen jälkeen, mikä heikentää naisten taloudellista riippumattomuutta, ruumiillista itsemääräämisoikeutta ja poliittista osallistumista;

I. ottaa huomioon, että monet selviytyjät joutuivat muuttamaan välttääkseen leimautumisen ja selviytyäkseen traumaperäisestä stressistä ja että on raportoitu täsmentämätön määrä itsemurhatapauksia tai itsemurhayrityksiä; ottaa huomioon, että asia on edelleen suurelta osin tabu huolimatta viimeaikaisista

tapauksista, joissa selviytyjät ovat antaneet julkisia todistajanlausuntoja, myös anonyymisti;

J. ottaa huomioon, että siviiliväestöön kohdistuvia raiskauksia ja seksuaalista väkivaltaa käytetään edelleen laajamittaisesti ja tarkoituksellisesti sodankäynnin välineenä poliittisen tai sotilaallisen edun saamiseksi; ottaa huomioon, että konflikteihin liittyvää seksuaalista väkivaltaa käytetään myös kidutusmenetelmänä ja sitä pidetään jopa eräänlaisena sotasaaliina; ottaa huomioon, että konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta voi myös olla ase ja tuhon aiheuttamisen taktiikka; ottaa huomioon, että seksuaalista väkivaltaa pidetään rikoksena sekä sodan että rauhan aikana ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden nojalla;

K. ottaa huomioon, että raiskausten laajalle levinneellä rankaisemattomuudella suositaan raiskauskulttuuria;

L. ottaa huomioon, että FEMM-valiokunnan Kyprokseen tekemän virkamatkan aikana mainittiin, että Kreikan ortodoksisen kirkon kanssa tehdään jatkuvasti yhteistyötä, koska se on yhteiskunnallinen toimija, joka edistää kulttuuri-identiteetin ja vuoropuhelun säilyttämistä Kyproksen tämänhetkisessä tilanteessa, joka on seurausta vuonna 1974 tapahtuneen saaren miehityksen jälkeisistä tapahtumista; ottaa huomioon, että virkamatkan yhteydessä tuotiin esiin, että se osoittaa kykyä toimia sensitiivisesti ja käytännönläheisesti akuuttien yhteiskunnallisten mullistusten aikana ja että se on sitoutunut edistämään sukupuolten tasa-arvoa tämän asian suhteen;

M. katsoo, että on kiireellisesti tartuttava kyproslaisten naisten auttamiseen pitkäaikaisten traumojen, kokemusten ja kärsimysten käsittelemisessä ja alettava tarjota uhrikeskeistä neuvontaa ja erityisesti suunniteltuja tukipalveluja heidän henkilökohtaisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusmahdollisuuksiensa lisäämiseksi; toteaa, että tämä on tehtävä itsemääräämisoikeutta ja luottamuksellisuutta kunnioittaen ja laajemmin kunnioittaen syvästi ihmisarvoa, johon kuuluu myös psyykkinen koskemattomuus;

N. ottaa huomioon, että seksuaalisen väkivallan uhrien todellinen määrä Kyproksessa ei edelleenkään ole tiedossa ja että arviot vaihtelevat huomattavasti ja FEMM-valiokunnan virkamatkan yhteydessä raportoidut luvut vaihtelevat 700:sta 1500:aan; ottaa huomioon, että tämä epävarmuus hidastaa hyvitys- ja korvausmenettelyjä; ottaa huomioon, että seksuaalisen väkivallan kohteeksi joutuneet kyproslaiset eivät useinkaan ilmoita kokemistaan teoista trauman, leimautumisen, pelon ja häpeän vuoksi sekä institutionaalisen tuen ja turvallisen ja luotettavan ilmoitusjärjestelmän puutteen vuoksi; ottaa huomioon, että tämä on pahentanut pitkän aikavälin psykologisia, sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia;

O. ottaa huomioon, että uhrien joukossa oli kaikenikäisiä naisia alaikäisistä tytöistä ja teini-ikäisistä nuoriin naisiin, keski-ikäisiin äiteihin ja ikääntyneisiin naisiin sekä jopa poikia, isiä ja miehiä;

P. ottaa huomioon, että kansainvälisessä humanitaarisessa oikeudessa kiellettiin raiskaukset ja muut seksuaalisen väkivallan muodot jo vuonna 1974 muun muassa neljännen Geneven yleissopimuksen 27 artiklalla, jossa edellytetään, että naisia suojellaan erityisesti raiskauksilta ja kaikenlaiselta pahoinpitelyltä;

Q. ottaa huomioon, että FEMM-valiokunnan virkamatkalla Kyprokseen toukokuussa 2025 korostettiin kiireellistä tarvetta tunnustaa hyökkäyksen ja meneillään olevan miehityksen vaikutukset naisiin ja tyttöihin muun muassa selviytyjien ihmisarvon vuoksi ja jotta he saisivat oikeutta;

R. ottaa huomioon, että sukupuolten tasa-arvo, ihmisarvon kunnioittaminen ja perusoikeuksien suojelu ovat EU:n keskeisiä arvoja ja niitä on johdonmukaisesti kunnioitettava, myös sellaisten menneiden rikosten osalta, joiden kohteeksi on joutunut EU:n kansalaisia;

1. tuomitsee mitä jyrkimmin Turkin tasavallan sotilaallisen hyökkäyksen ja Kyproksen tasavallan jo 52. vuotta jatkuvan laittoman miehityksen ja pitää sitä kansainvälisen oikeuden vakavana rikkomisena sekä esteenä rauhalle, vakaudelle ja EU:n ja Turkin suhteille; tuomitsee jyrkästi hyökkäyksen vakavat ja jatkuvat seuraukset kyproslaisille naisille ja tytöille, mukaan lukien konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta ja muut seksuaalisen hyväksikäytön muodot, pakkosiirrot, perheiden erottaminen ja muut kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja ihmisoikeuksia koskevan kansainvälisen oikeuden loukkaukset, jotka vaikuttavat suhteettomasti naisiin ja tyttöihin, sekä kärsityt pitkän aikavälin sosiaaliset, taloudelliset ja psyykkiset haitat;

2. korostaa, että Turkin tasavallalla on kansainvälisen oikeuden nojalla edelleen vastuu vuoden 1974 hyökkäyksen aikana ja sen jälkeen tehdyistä loukkauksista, mukaan lukien Geneven yleissopimusten vakavat rikkomiset, ja muistuttaa, että tällaiseen vastuuseen sisältyy velvoite varmistaa, että uhreille tarjotaan täysi korvaus, muun muassa vahingonkorvaus, kuntoutus, hyvitys ja takeet siitä, että rikokset eivät toistu; kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että kaikille sukupuolistuneen väkivallan uhreille, myös seksuaalisen väkivallan uhreille, tarjotaan asianmukainen korvaus; muistuttaa, että tällaisen korvauksen olisi oltava riittävä, se olisi myönnettävä viipymättä ja sen olisi oltava kokonaisvaltainen, jotta sillä tunnustetaan kärsitty haitta;

3. kehottaa käynnistämään kiireellisesti uudelleen Kyproksen yhdistymistä koskevat neuvottelut YK:n pääsihteerin suojeluksessa ja kehottaa jatkamaan tilanteesta, jossa neuvottelut keskeytyivät Crans-

Montanassa vuonna 2017; vahvistaa painokkaasti näkemyksensä, jonka mukaan ainoa ratkaisu Kyproksen kysymykseen on oikeudenmukainen, kattava, toteuttamiskelpoinen ja demokraattinen, pitkään voimassa ja sovittuna olleen YK:n kehyksen ja EU:n säännöstön mukaisesti aikaan saatu ratkaisu, joka perustuu kahden poliittisesti yhdenvertaisen yhteisön ja alueen liittovaltioon, kuten asiaa koskevissa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselmissa todetaan;

4. on täysin tietoinen hyökkäyksen ja miehityksen syvällisistä ja moniulotteisista vaikutuksista kyproslaisiin naisiin ja tyttöihin, joiden rohkeus, vahvuus ja kärsimys ovat aivan liian usein jääneet näkymättömiksi, aliraportoiduiksi ja riittämättömästi tunnustetuiksi kansallisella, eurooppalaisella ja kansainvälisellä tasolla; korostaa, että kyproslaiset naiset ja tytöt ovat myös olleet keskeisiä vastarinnan, solidaarisuuden ja rauhanrakentamisen edistäjiä, ja kehottaa tunnustamaan heidän johtajuutensa ja tukemaan sitä kaikissa asiaankuuluvissa politiikkatoimissa; toteaa, että naisten on oltava kokonaisvaltaisesti mukana kaikissa saaren tulevaisuutta koskevissa poliittisissa prosesseissa YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000) mukaisesti;

5. kehottaa Turkkia vetämään joukkonsa Kyproksesta ja pidättäytymään kaikista yksipuolisista toimista, jotka vahvistaisivat saaren pysyvää miehitystä, sekä toimista, joilla muutetaan demografista tasapainoa;

6. panee merkille hyökkäyksestä ja meneillään olevasta miehityksestä johtuvan pakkomuuton, myös maan sisäisen pakolaisuuden, seuraukset ja sen pysyvän vaikutuksen ensimmäisen, toisen ja kolmannen sukupolven kyproslaisiin, erityisesti naisiin ja tyttöihin, joihin vaikutukset ovat kohdistuneet suhteettomasti; korostaa, että monet ovat kokeneet kotien, yhteisöverkostojen ja kulttuurisen jatkuvuuden menetyksiä sekä ylisukupolvisia traumoja, identiteetin pirstoutumista ja sitkeitä kuulumattomuuden ja ulkopuolisuuden tunteita, joita sukupuolten epätasa-arvo ja naisille asetetut tietynlaiset sosiaaliset odotukset pahentavat; korostaa, että tähän on puututtava kohdennetuilla psykososiaalisilla tukipolitiikoilla uhreille ja selviytyjille;

7. toteaa, että konflikteihin liittyvällä seksuaalisella väkivallalla on pitkäaikaisia toissijaisia sosiaalisia ja taloudellisia seurauksia, kuten köyhyys, syrjäytyminen ja leimautuminen, ja kehottaa neuvostoa varmistamaan, että nämä vaikutukset arvioidaan kokonaisuudessaan ja otetaan huomioon kansallisella tasolla hyväksytyissä korvauksia koskevissa toimenpiteissä;

8. toteaa, että suurin osa hyökkäyksen aikana ja sen jälkimainingeissa raiskatuista naisista ja tytöistä sai seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluja ja heillä oli erityisesti mahdollisuus aborttiin Kyproksen sairaaloissa ja Yhdistyneen kuningaskunnan tukikohdissa, vaikka abortti oli tuolloin kriminalisoitu;

9. kehottaa jäsenvaltioita varmistamaan, että raiskauksen uhreilla on osana raiskauksen kliinistä hoitoa käytettävissään kaikki seksuaali- ja lisääntymisterveyteen ja -oikeuksiin liittyvät palvelut, erityisesti jälkiehkäisy, altistumisen jälkeinen profylaktinen hoito, sukupuoliteitse tarttuvien infektioiden hoito ja ehkäisy, mukaan lukien HIV- ja HPV-testit, turvalliset ja lailliset aborttipalvelut ja äitiyshuolto;

10. antaa tunnustusta kaikille 22 jäsenvaltiolle, jotka ovat ratifioineet Euroopan neuvoston yleissopimuksen naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta (Istanbulin yleissopimus), mukaan lukien Kypros; kehottaa komissiota ehdottamaan lainsäädäntöä, jolla vahvistetaan EU:n laajuinen raiskauksen määritelmä, jossa raiskaus määritellään sen perusteella, että siitä puuttuu vapaaehtoinen, tietoinen ja peruutettavissa oleva suostumus Istanbulin yleissopimuksen 36 artiklan mukaisesti; kehottaa jäsenvaltioita tekemään lainsäädäntömuutoksia, joilla niiden kansallisen lainsäädännön raiskauksen määritelmä saatetaan Istanbulin yleissopimuksen 36 artiklan mukaiseksi;

11. kehottaa komissiota tukemaan Kyprosta, kun tämä jatkaa pyrkimyksiä määrittää konfliktiin liittyvien rikosten, myös seksuaalisen väkivallan, koko laajuus ja vahvistaa uhrien määrä, kerätä tietoja ja dokumentoida todistajanlausunnot turvallisesti ja siten varmistaa riittävä virallinen tunnustaminen, hyvitykset ja korvaukset selviytyjille ja tarvittaessa heidän jälkeläisilleen, lisätä tietoisuutta historiasta ja tarjota tukipalveluja selviytyjille tehostetun kansallisen toimintasuunnitelman avulla;

12. panee merkille Kyproksessa tehdyn aloitteen rakentaa Nikosiaan seksuaalisen väkivallan uhreiksi joutuneille naisille muistomerkki, joka toimisi kollektiivisen muistin ja tunnustuksen välineenä; katsoo, että monumentin sijoittaminen helposti huomattavalle ja näkyvälle paikalle tukee osaltaan uhrien trauman ja kärsimyksen tunnustamista;

13. kannustaa jäsenvaltioita, jotka ovat kokeneet laajamittaisia ihmisoikeusloukkauksia joko aseellisten konfliktien aikana tai autoritaaristen hallintojen alaisuudessa, puuttumaan viipymättä uhrien ja selviytyjien kokemaan seksuaaliseen ja sukupuolistuneeseen väkivaltaan, lopettamaan hiljaisuuden, kannustamaan todistajanlausuntoihin virallisen tutkinnan avulla ja perustamaan muistoaloitteita, joissa nimenomaisesti tunnustetaan ja dokumentoidaan naisiin ja tyttöihin kohdistuvat loukkaukset, mukaan lukien konflikteihin liittyvä seksuaalinen väkivalta, pakkosiirrot ja sukupuoleen perustuva vaino, jotta voidaan tunnustaa rikokset virallisesti ja luoda väylä korvauksille; korostaa, että tällaisten aloitteiden olisi oltava erottamaton osa oikeusprosesseja, joilla pyritään kyseenalaistamaan historiallinen vaientaminen, poistamaan leimautuminen ja vahvistamaan naisten itsemääräämisoikeutta, integriteettiä, toimijuutta ja ihmisarvoa;

14. kehottaa YK:n pääsihteeriä, joka laatii johdonmukaisesti vuosikertomuksia seksuaalisesta väkivallasta konfliktialueilla, tutkimaan asiaankuuluvia YK:n arkistoja ja muita lähteitä Kyproksessa tehtyjen julmuuksien dokumentoimiseksi;

15. suhtautuu myönteisesti Kyproksessa kansallisella tasolla toteutettuihin toimiin, joilla tunnustetaan selviytyjät ja puututaan kaikkien yhteisöjen kokemiin menneisiin epäkohtiin; kehottaa jäsenvaltioita perustamaan korvausmekanismeja seksuaalisen väkivallan uhreille ja siitä selvinneille uhrien oikeuksista annetun direktiivin mukaisesti; korostaa, että uhrien oikeuksista annetun direktiivin 16 artiklassa todetaan, että rikoksentekijän olisi maksettava korvaus;

16. kehottaa Turkkia tarjoamaan tosiasiallisia korvauksia konflikteihin liittyvän seksuaalisen väkivallan ja muiden vuoden 1974 hyökkäyksen aikana ja sen jälkeen tehtyjen vakavien loukkausten uhreille ja niistä selvinneille;

17. kannustaa lisäämään EU:n laajuisesti tietoisuutta konflikteihin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta ja sen pitkän aikavälin seurauksista, jotta voidaan murtaa tabuja, torjua leimautumista ja antaa selviytyjille voimaa tulla esiin;

18. kannattaa korkean tason julkisen kuulemisen järjestämistä konflikteihin liittyvästä seksuaalisesta väkivallasta eri puolilla maailmaa ja erityisesti Kyproksessa selvinneiden ihmisten, naisten oikeuksia ajavien järjestöjen ja rauhanrakentajien, kansainvälisen rikosoikeuden asiantuntijoiden ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa, jotta voidaan tunnustaa virallisesti heidän todistajanlausuntonsa ja kokemuksensa EU:n institutionaalisessa kehyksessä ja osoittaa Turkin vuonna 1974 tekemän hyökkäyksen vakavuus;

19. korostaa, että Kyproksessa tarvitaan vahvempia oikeudellisia kehyksiä ja uhrikeskeisiä oikeusmekanismeja, jotta voidaan puuttua asianmukaisesti konflikteihin liittyvään seksuaaliseen väkivaltaan, joka on kohdistunut lukemattomiin naisiin, ja taata asianmukainen reagointi uhrien vaatimuksiin oikeuden saamisesta;

20. tuomitsee jyrkästi seksuaalisen väkivallan käytön sodankäynnin välineenä, toteaa, että se rikkoo vakavasti Geneven yleissopimuksia, ja kehottaa komissiota lisäämään tietoisuutta tästä asiasta arvioimalla sitä Kyproksen konfliktista saatuja kokemuksia vasten, jotta estetään uudet väkivaltaisuudet ja ryhdytään toimiin, jos uusia konflikteja puhkeaa; kehottaa lisäksi komissiota edistämään edelleen vastuuvelvollisuutta ja tukemaan aloitteita, mukaan lukien erityiset rahoitusmekanismit, joilla vaalitaan uhrien ja heidän perheidensä oikeuksia, edistetään muistiperintöä ja sukupuolten tasa-arvoa EU:ssa ja helpotetaan uhrien sopeutumista uudelleen yhteiskuntaan;

21. kehottaa komissiota lisäämään taloudellista tukeaan Kyproksen kateissa olevien henkilöiden komitealle, jotta se voi täysin täyttää tehtävänsä, joka on kateissa olevien henkilöiden jäännösten etsiminen, tunnistaminen ja palauttaminen sukulaisilleen, joihin kuuluu myös kyproslaisia naisia, joiden syvä psyykkinen ahdinko jatkuu sen lisäksi, että sodan tietyt seuraukset vaikuttavat heihin edelleen; korostaa kuitenkin, että taloudellinen tuki ei yksin riitä, kun otetaan huomioon, että täyttä yhteistyötä ei edelleenkään tehdä, pääsyä sotilasalueille ja arkistoihin rajoitetaan ja Turkki ja Kyproksen pohjoisosassa toimiva laiton separatistinen yhteisö asettavat esteitä, mikä haittaa merkittävästi komitean humanitaarisen toimeksiannon tehokasta toimintaa ja oikea-aikaista toteuttamista;

22. kehottaa Turkkia antamaan täyden ja rajoittamattoman pääsyn kaikkiin asiaankuuluviin virallisiin rekistereihin, jotka liittyvät vuoden 1974 hyökkäykseen ja sen jälkivaikutuksiin, ja tekemään kokonaisvaltaista yhteistyötä kansainvälisten viranomaisten ja Kyproksen tasavallan kanssa konflikteihin liittyvän seksuaalisen väkivallan, tahdonvastaisten katoamisten ja muiden kansainvälisen humanitaarisen oikeuden vakavien loukkausten osalta;

23. vahvistaa, että EU:lla on paitsi poliittinen myös moraalinen ja oikeudellinen velvoite vaalia kaikkien EU:n kansalaisten, myös konflikteihin liittyvää väkivaltaa kokeneiden kyproslaisten naisten ja miesten, ihmisarvoa, oikeuksia ja historiallista muistiperintöä, ja korostaa, että tällaisiin vakaviin loukkauksiin puuttumiseksi tarvitaan jatkuvaa sitoutumista ja periaatteellisia toimia, jotta voidaan varmistaa johdonmukaisuus sukupuolten tasa-arvoa ja ihmisoikeuksia koskevien EU:n ulkoisten sitoumusten kanssa;

24. kehottaa vahvistamaan ja ylläpitämään EU:n taloudellista ja teknistä tukea uhrikeskeisille palveluille Kyproksessa, mukaan lukien erikoistunut trauma- ja sukupuolisensitiivinen neuvonta, pitkäaikainen psykososiaalinen apu ja sukupolvien välisistä traumoista parantumisen ohjelmat, jotka on räätälöity erityisesti selviytyjille ja heidän perheilleen ja joita tarjoaa pätevä ja erikoistunut henkilöstö toissijaisen uhriksi joutumisen ehkäisemiseksi;

25. tukee sitä, että Kypros panee kaikilta osin täytäntöön naisia, rauhaa ja turvallisuutta koskevan YK:n turvallisuusneuvoston päätöslauselman 1325 (2000), erityisesti hyväksymällä tehostetun ja kattavamman kansallisen toimintasuunnitelman, ja kehottaa ottamaan enemmän naisia mukaan rauhanrakentamisprosesseihin;

26. kehottaa noudattamaan kaikilta osin Euroopan neuvoston yleissopimusta naisiin kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemisestä ja torjumisesta, erityisesti mitä tulee seksuaalisen väkivallan uhrien tukemiseen ja huolellisuuteen tällaisten väkivallantekojen ehkäisemisessä, tutkimisessa, rankaisemisessa ja korvaamisessa;

27. pitää ansiokkaana kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ja yhteisöjen välisten ryhmien työtä sukupuolten tasa-arvon edistämiseksi Kyproksessa, mukaan lukien ruohonjuuritason kansalaisyhteiskunnan aloitteet, erityisesti naisten johtamat aloitteet, ja pitää tärkeänä niiden roolia luottamuksen, sovinnon ja vuoropuhelun edistämisessä; kannustaa vaihtamaan hyviä käytäntöjä Kyproksen ja muiden sellaisten maiden välillä, joilla on kokemusta naisten oikeuksien loukkauksista; kehottaa komissiota tehostamaan yhteistyötä Kyproksen kansalaisyhteiskunnan, uhrien yhdistysten ja totuuden selvittämiseen ja sovintoon pyrkivien asiaankuuluvien kansainvälisten elinten kanssa muun muassa myöntämällä asianmukaista EU:n rahoitusta;

28. vahvistaa jälleen YK:n turvallisuusneuvoston Kyprosta koskevien päätöslauselmien sitovan luonteen;

29. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, Euroopan ulkosuhdehallinnolle ja Yhdistyneiden kansakuntien pääsihteerille sekä kehottaa kääntämään sen turkiksi ja välittämään sen Turkin tasavallan presidentille, hallitukselle ja parlamentille.